2026D28708

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Binnen de vaste commissie voor Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over haar brief van 8 juni 2026 over «LVVN-inzet in de EU» (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1812).

De voorzitter van de commissie,
Steen

Adjunct-griffier van de commissie,
Bosman

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de CU-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie
Vragen en opmerkingen van het lid Keijzer
II Antwoord/Reactie van de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
III Volledige agenda

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat kracht en weerbaarheid ontstaan bij diversiteit: in de natuur, in de economie en in ons voedselsysteem. Hoe afhankelijker Europa is van slechts enkele landen voor grondstoffen als kunstmest en krachtvoer, hoe kwetsbaarder het continent is voor externe schokken. De geopolitieke ontwikkelingen van de afgelopen jaren maken deze kwetsbaarheid pijnlijk zichtbaar. Deze leden zijn dan ook van mening dat het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) een cruciale kans biedt om Europese voedselzekerheid structureel weerbaarder te maken door te investeren in grondgebondenheid, diversificatie van voedselproductie en verduurzaming.

De leden van de D66-fractie hechten specifiek aan grondgebondenheid als middel om zowel de voedselzekerheid als de natuur- en milieudoelen te versterken. Grondgebonden landbouw vermindert de afhankelijkheid van externe inputs van buiten Europa zoals kunstmest en krachtvoer en draagt bij aan een schokbestendiger voedselsysteem. Deze leden constateren echter dat grondgebondenheid op dit moment geen centrale plek lijkt te hebben in de Europese GLB-discussie. Is de Minister bereid om grondgebondenheid als beleidsprioriteit actief te agenderen in de Europese GLB-onderhandelingen? Zo ja, op welke wijze geeft hij daar concreet invulling aan?

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brieven van de Minister over de eco-regeling (Kamerstukken 28 625, nrs. 383 en 384). Deze leden onderschrijven het belang van de eco-regeling als instrument voor de verduurzaming van de landbouw en steunen de inzet van de Minister om de regeling voorspelbaarder en rechtvaardiger te maken voor deelnemende boeren. De Minister schrijft dat hij de eco-regeling per 2027 wil aanpassen via een flexibelere punten-instapeis, het afschaffen van de medaillesystematiek en de uitbetaling van de werkelijk behaalde waarde. Deze leden juichen deze aanpassingen toe, maar vragen of dit voldoende is om de regeling ook inhoudelijk scherper te richten op duurzaamheidsdoelen. Overweegt de Minister naast de aangekondigde aanpassingen ook een inhoudelijke herijking van de set aan eco-activiteiten en de bijbehorende puntentoekenning, zodat de regeling beter aansluit op de meest impactvolle verduurzamingsdoelen? Hoe wordt Wageningen University & Research (WUR) daarin betrokken?

De leden van de D66-fractie constateren dat de eco-activiteit «voedselbos» momenteel niet voldoende punten oplevert om de eco-premie te ontvangen. Aan voedselbossen is een biodiversiteitsscore van 1 toegekend door de WUR, waarbij gewezen is op de risico's van uitheemse soorten. Deze leden wijzen er echter op dat de WUR in het rapport «Richtlijnen voor risicobeperking invasieve exoten in agroforestry», opgesteld in opdracht van het ministerie, heeft geconcludeerd dat het beperkte risico van invasieve exoten niet opweegt tegen de voordelen van agroforestry voor biodiversiteit en de Nederlandse natuur, mits de aanbevolen negatieve soortenlijsten worden gehanteerd (WUR, september 2022, «Richtlijnen voor risicobeperking invasieve exoten in agroforestry: Advies voor het hanteren van een negatieflijst bij aanplant van agroforestry», https://research.wur.nl/en/publications/richtlijnen-voor-risicobeperking-invasieve-exoten-in-agroforestry/).

De leden van de D66-fractie hechten aan een zorgvuldige, onafhankelijke onderbouwing van de puntentoekenning voor eco-activiteiten, maar vragen of de meerwaarde van voedselbossen voor biodiversiteit bij de huidige score voldoende is gewogen. Is de Minister bereid om voor het aanvraagjaar 2027 een second opinion van de WUR te vragen over de puntentoekenning voor de eco-activiteit voedselbos, waarbij expliciet de voordelen voor biodiversiteit worden afgezet tegen de risico's van uitheemse soorten, uitgaande van de aanbevelingen uit het eerdergenoemde agroforestry-rapport? Tot slot vragen deze leden hoe de Minister de relatie ziet tussen de huidige nationale eco-regeling en de toekomstige GLB-systematiek, die in het voorstel van de Europese Commissie (EC) voor 2028–2034 de eco-regelingen en het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) samenvoegt in één systeem van vrijwillige agromilieu- en klimaatacties. Deze leden zijn van mening dat het behoud, de verbreding en de versterking van een ambitieuze eco-regeling cruciaal zijn voor een duurzame, weerbaardere landbouw.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brieven over de Nederlandse inzet in de Europese Unie (EU) op het terrein van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), de reactie op het Deense EU-voorzitterschap, de stand van zaken van het LB en de eco-regeling. Deze leden onderschrijven het belang van een sterke landbouw- en visserijsector die kan rekenen op een gelijk speelveld, ruimte voor innovatie en een toekomstbestendig verdienvermogen. Zij hebben naar aanleiding van de stukken nog enkele vragen.

EU-stresstest Vogel- en Habitatrichtlijn

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de aangekondigde Europese stresstest van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Deze leden zien hierin een belangrijke kans om de uitvoerbaarheid van de Europese natuurwetgeving en de gevolgen daarvan voor vergunningverlening kritisch te evalueren. Zij constateren dat de C hierbij expliciet kijkt naar de toepassing van artikel 6 van de Habitatrichtlijn en de gevolgen daarvan voor Natura 2000-gebieden, passende beoordelingen en vergunningverlening. Deze leden vragen hoe de Minister deze stresstest beoordeelt. Welke concrete Nederlandse inzet kiest het kabinet in dit traject? Is de Minister voornemens de Nederlandse knelpunten rond vergunningverlening, die mede zijn ontstaan door de opeenstapeling van jurisprudentie rondom artikel 6 van de Habitatrichtlijn, nadrukkelijk onder de aandacht van de EC te brengen? Deze leden vragen voorts of de Minister bereid is zich ervoor in te zetten dat projecten die aantoonbaar leiden tot emissiereductie eenvoudiger vergund kunnen worden. Ook

vragen zij of de Minister mogelijkheden ziet om meer duidelijkheid te verkrijgen over de beoordeling van significante effecten en meer rechtszekerheid te creëren voor maatregelen die op gebieds- of systeemniveau leiden tot stikstofreductie. Daarnaast vragen zij of de Kamer periodiek geïnformeerd kan worden over de voortgang van de stresstest en de Nederlandse inzet daarbij.

Mest, derogatie en Renure

De leden van de VVD-fractie steunen de inzet van het kabinet om in Europees verband te werken aan toelating van Renure, aanpassing van de Nitraatrichtlijn en het verkrijgen van een nieuwe derogatie. Deze leden constateren tegelijkertijd dat het kabinet zelf aangeeft dat gesprekken met de EC tot op heden niet hebben geleid tot een wijziging van de Europese positie. Kan de Minister aangeven welke concrete signalen hij momenteel ontvangt vanuit de EC en andere lidstaten over de kansen voor Renure en een nieuwe derogatie? Voorts vragen deze leden welke alternatieve scenario's het kabinet voorbereidt indien een nieuwe derogatie uitblijft. Wat zijn in dat geval de gevolgen voor grondgebonden melkveebedrijven en de mestmarkt? Daarnaast vragen deze leden welke coalities Nederland momenteel vormt met andere lidstaten om te komen tot aanpassing van de Nitraatrichtlijn en een meer doelgerichte benadering van nutriënten-beleid.

Eco-regeling

De leden van de VVD-fractie constateren dat de eco-regeling een belangrijk instrument is binnen het GLB om boeren te belonen voor verduurzamingsinspanningen. Tegelijkertijd hebben veel boeren de afgelopen periode zorgen geuit over afkeuringen van eco-activiteiten en de werking van het Areaalmonitoringssysteem (AMS). Deze leden zijn positief over de toezegging van de Minister om alle 1.345 dossiers waarin afwijzing van de eco-activiteit Groenbedekking heeft geleid tot een lagere premie alsnog handmatig te beoordelen. Zij vragen of de Minister inmiddels kan aangeven in hoeveel gevallen deze aanvullende beoordeling heeft geleid tot aanpassing van de beschikking. Zij vragen daarnaast of de Minister bereid is ook andere eco-activiteiten waarbij bodembedekking een belangrijke voorwaarde is, zoals Groenbemesting, in vergelijkbare situaties van een menselijke beoordeling te voorzien. Uit voorlopige gegevens van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) blijkt volgens de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) dat het aantal deelnemers aan de eco-regeling in 2026 met ruim 6 procent afneemt ten opzichte van het voorgaande jaar. Welke conclusies verbindt de Minister aan deze ontwikkeling? Deelt de Minister de opvatting dat een brede deelname aan de eco-regeling essentieel is voor het realiseren van verduurzamingsdoelen binnen de landbouw? Welke aanvullende maatregelen overweegt hij om deelname aantrekkelijk te houden? Voorts vragen deze leden of de Minister blijft vasthouden aan het gebruik van het AMS-systeem? Welke verbeteringen worden momenteel doorgevoerd om fouten in de beoordeling van dood of verdroogd gewas te voorkomen?

De leden van de VVD-fractie vragen tevens wat de wetenschappelijke basis is voor de eis dat groenbedekking op minimaal 80 procent van een perceel aanwezig moet zijn. In hoeverre wordt daarbij rekening gehouden met verschillen in bodemtype, droogte, wateroverlast en andere weersomstandigheden?

De leden van de VVD-fractie vragen daarnaast of de Minister bereid is bij de beoordeling van aanvragen in 2026 rekening te houden met uitzonderlijke weersomstandigheden en ervoor te zorgen dat boeren zo vroeg

mogelijk worden geïnformeerd wanneer een perceel mogelijk niet aan de voorwaarden voldoet, zodat zij tijdig hun aanvraag kunnen aanpassen of een beroep kunnen doen op overmacht.

Toekomstig GLB

De leden van de VVD-fractie constateren dat de voorbereidingen voor het GLB na 2027 in volle gang zijn. Deze leden vinden het van belang dat het toekomstige GLB eenvoudiger wordt, minder administratieve lasten oplevert en beter aansluit bij de praktijk op het boerenbedrijf. De Minister geeft aan dat verschillende knelpunten rond samenwerking tussen melkveehouders en akkerbouwers beter kunnen worden meegenomen bij de vormgeving van het GLB na 2027. Kan de Minister aangeven welke concrete wijzigingen Nederland hiervoor in Brussel wil bepleiten? Daarnaast vragen deze leden hoe het kabinet zich ervoor inzet dat innovatie, kennisontwikkeling en samenwerking ook in het toekomstige GLB stevig verankerd blijven. Zij wijzen daarbij onder meer op het belang van het Europees Innovatiepartnerschap en andere samenwerkingsinstrumenten.

De leden van de VVD-fractie vragen daarnaast hoe Nederland zich in de onderhandelingen over het toekomstige GLB zich inzet voor een gelijk Europees speelveld op het gebied van verduurzamingsmaatregelen. Welke mogelijkheden ziet de Minister om ervoor te zorgen dat boeren die bijdragen aan natuur-, milieu en klimaatdoelen hiervoor passend worden beloond, zonder dat dit leidt tot concurrentienadelen voor Nederlandse ondernemers?

Visserij en innovatie

De leden van de VVD-fractie onderschrijven het belang van een toekomstbestendige visserijsector met ruimte voor innovatie. Deze leden steunen de inzet van het kabinet om in Europees verband aandacht te blijven vragen voor pulsvisserij en andere innovatieve technieken. Kan de Minister aangeven welke concrete stappen sinds het verschijnen van de EU-inzetbrief zijn gezet om draagvlak te verwerven voor hernieuwde discussie over pulsvisserij? Welke lidstaten tonen zich hierbij ontvankelijk? Daarnaast vragen zij welke kansen de lopende evaluatie van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) biedt om innovatie, verduurzaming en vermindering van administratieve lasten beter te faciliteren.

Regeldruk en uitvoerbaarheid

De leden van de VVD-fractie ondersteunen de inzet van het kabinet om Europese regelgeving eenvoudiger en beter uitvoerbaar te maken voor boeren, tuinders en vissers. Deze leden constateren dat dit een belangrijke prioriteit vormt binnen de Nederlandse EU-inzet. Zij vragen welke concrete resultaten inmiddels zijn geboekt op het gebied van vermindering van administratieve lasten en vereenvoudiging van regelgeving. Welke Nederlandse voorstellen zijn inmiddels overgenomen in Europese wetgeving of voorstellen, waaronder de recente vereenvoudigingen binnen het GLB?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

De leden van de PRO-fractie hebben kennisgenomen van de LVVN-inzet in de U. Deze leden hebben vragen en opmerkingen over de herziening van het GLB, de steun voor groene activiteiten en de onderhandelingsstrategie in Brussel.

De leden van de PRO-fractie zijn van mening dat publiek geld ten alle tijden moet bijdragen aan het behalen van publieke doelen. In de motie-Bromet/Podt (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1780) wordt gepleit voor het verlagen van de bandbreedte voor inkomenssteun om zo de ruimte voor ecosysteemdiensten te vergroten. Deze leden vragen de Minister hoe zij deze motie uitvoert en op welke momenten hij kansen ziet om dit als zijn inbreng mee te geven. Het is volgens hen van belang dat zowel de boven- en ondergrens kan worden verlaagd. Is dit ook hoe de Minister de eerdergenoemde motie leest? Ook stellen deze leden de generieke hectarepremies ter discussie. Volgens hen is dit een voorbeeld van ongerichte steun die beter gericht voor publieke belangen ingezet kunnen worden. Is de Minister het daar mee eens? Daarnaast vragen zij met welke EU-lidstaten de Minister op dit punt samenwerkt of voornemens is samen te werken.

De leden van de PRO-fractie zijn voorstander van het inzetten van het GLB-budget om de natuur te versterken. Deze leden pleiten ervoor om hiertoe zo veel als mogelijk budget te oormerken voor groene en juridische doelen (zoals beschreven in artikel 10 van de GLB-verordening). Welke mogelijkheden ziet de Minister om, met behoud van het huidige budget, alsnog meer middelen vrij te maken voor groene en juridische doelen?

De leden van de PRO-fractie vragen daarnaast of de vrije ruimte in de Nationale en Regionale Partnerschapsplannen (NRPP) kan worden besteed aan het behalen van de doelen uit de Natuurherstelverordening. Ziet de Minister kansen om de vrije ruimte hier (nog meer) voor te benutten? Zo ja, hoe kan dit tot inzet worden gemaakt in Europees verband? De Minister spreekt in de Kamerbrief van «synergie» tussen verschillende doelen. Wat wordt hiermee bedoeld?

De leden van de PRO-fractie maken zich zorgen over het halen van de juridische doelen voor de natuur. In de Kamerbrief over de EU-inzet (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1812) schrijft de Minister: «Ook kijken we binnen de onderhandelingen over het volgend Meerjarig Financieel Kader (MFK) hoe EU-middelen optimaal kunnen bijdragen aan de uitvoering van Europese natuurwetgeving.» Deze leden vragen de Minister om dit uitgebreider toe te lichten. Hoe zouden EU-middelen optimaal voor dit doel benut kunnen worden? Welke mogelijkheden ziet de Minister om op dit punt invloed uit te oefenen? Zij vragen welk aandeel van de EU-middelen realistisch gezien zouden kunnen worden geoormerkt voor dit doel.

De leden van de PRO-fractie lezen dat «de ambities van LVVN dwinge[n] tot duidelijke en betrouwbare beleidskeuzes op nationaal niveau.» Uiteraard steunen deze leden dit, maar zij vragen wat de Minister verstaat onder «duidelijk» en «betrouwbaar.» Zij wijzen erop dat de EC vorig jaar nog Nederland tot de orde heeft geroepen om vaart te maken met het verduurzamen van de landbouw en het verlagen van stikstofuitstoot. Zij zijn benieuwd welke gevolgen het niet consequent niet halen van deze doelen heeft op de geloofwaardigheid en slagkracht van Nederland in Europees verband. Hoe verwacht de Minister te bewijzen dat Nederland de doelen wel gaat halen? Wanneer ligt er een pakket dat dusdanig stevig is dat het acceptabel is voor de EC?

De leden van de PRO-fractie snappen dat na het kabinet-Schoof, waarin het natuur- en stikstofbeleid getraineerd en gefrustreerd werd, het kabinet-Jetten zich richt op het herstellen van de vertrouwensband in Europa. Echter wijzen deze leden erop dat vertrouwen herstellen niet als gevolg mag hebben dat Nederland zich neerlegt bij voorstellen en

compromissen waar eigenlijk niet achter staat. Kan de Minister concreet maken hoe het belang van relatiemanagement de onderhandelingen die Nederland voert beïnvloedt? Hoe kan de Minister kritisch zijn op voorstellen van de EC en andere lidstaten als dit belang ook zwaar weegt?

De leden van de PRO-fractie steunen een ambitieuze, onversneden groene agenda in Europees verband, waar het versterken van de natuur het zwaarstwegende belang is. Is de Minister het hiermee eens?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

Algemeen

De leden van de PVV-fractie hebben met kritische belangstelling kennisgenomen van de geagendeerde stukken. Hoewel het huidige kabinet inmiddels meer dan 100 dagen actief is en spreekt over een actieve en strategische aanpak in de EU, vragen deze leden wat de concrete resultaten tot nu toe zijn voor de Nederlandse boer en visser. Zij constateren dat er veelvuldig gesproken wordt over het aftasten van dossiers en constructieve dialogen, maar dat de druk vanuit Brussel op de Nederlandse voedselproductie onverminderd groot blijft. Kan het kabinet toelichten welke tastbare verbeteringen in de Brusselse regelgeving zij na deze eerste periode voor de sector heeft weten te verzilveren?

LVVN-inzet in de EU (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1691)

De leden van de PVV-fractie maken zich grote zorgen ten aanzien van de toekomst van het GLB na 2027 over het «Single Fund» of «Single National Plan» idee van de EC. Dit plan beoogt landbouwsubsidies te koppelen aan brede nationale hervormingen op gebieden als de woningmarkt of de rechtsstaat, wat de voorspelbaarheid en stabiliteit voor de sector ondermijnt.

De leden van de PVV-fractie vragen of de Minister bereid is zich onvoorwaardelijk aan te sluiten bij de elf lidstaten, waaronder Italië en Frankrijk, die zich expliciet hebben uitgesproken voor het behoud van de twee-pijlerstructuur en een gereserveerd budget voor het GLB en het GVB. Kan de Minister garanderen dat de Nederlandse inzet voor het MFK een formeel veto bevat tegen elke koppeling van landbouwgelden aan niet-sectorrelevante hervormingen?

Nitraatrichtlijn en het mestdossier

De leden van de PVV-fractie vragen of in plaats van telkens te blijven inzetten op het «smeken» om tijdelijke uitzonderingen (derogatie) die door de EC als onvoldoende worden gewogen de Minister bereid is de Nitraatrichtlijn fundamenteel aan te vechten. Deelt de Minister de mening dat het beleid gebaseerd moet zijn op de werkelijke waterkwaliteit in plaats van op verouderde, generieke Brusselse normen?

Reactie op het EU-voorzitterschap van Denemarken en de Grøn Trepart (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1707)

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het Deense Landbouwakkoord, waarin een CO_2-heffing op vee wordt ingevoerd die oploopt tot 40 euro per ton CO_2-equivalent in 2035. Hoewel de Minister aangeeft dat dit akkoord niet direct toepasbaar is op Nederland, spreekt hij wel over innovatiesamenwerking en afrekenbare normen voor broeikasgassen. Kan de Minister klip en klaar uitsluiten dat er, naar Deens

voorbeeld, ooit een CO_2-heffing of andere extra belasting op de Nederlandse veestapel of voedselproductie zal worden ingevoerd?

Financieel Kader (MFK) en het «Single Fund»

De leden van de PVV-fractie maken zich grote zorgen over het «Single Fund»-concept van de EC, waarbij landbouwsubsidies dreigen te worden gekoppeld aan brede nationale hervormingen op gebieden als de woningmarkt. Kan de Minister garanderen dat de Nederlandse inzet voor het MFK een formeel veto bevat tegen elke vorm van koppeling van landbouwgelden aan niet-sectorrelevante hervormingen, om zo de stabiliteit en voorspelbaarheid voor onze boeren te waarborgen?

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in 2026 (Kamerstuk 28 625, nr. 380)

De leden van de PVV-fractie wijzen op de uitvoering van de motie-Flach (Kamerstuk 36 600 XIV, nr. 55) over de consistentie in vergoedingen voor de eco-regeling. Kan de Minister bevestigen dat, ondanks de budgetverhoging van 50 miljoen euro voor 2026, lagere tarieven nog steeds niet kunnen worden uitgesloten bij een hoge inschrijving?

De leden van de PVV-fractie vragen ook naar de voortgang van de motie-Grinwis (Kamerstuk 30 252, nr. 182) over samenwerking tussen akkerbouwers en melkveehouders. Waarom worden structurele wijzigingen om samenwerking in het GLB te faciliteren pas meegenomen voor de periode post-2027, terwijl de noodzaak nu hoog is?

De leden van de PVV-fractie constateren wat betreft de uitvoering van het GLB dat het AMS en het gebruik van algoritmes leiden tot massale afwijzingen en een onterechte bewijslast bij de boer leggen. Hoe rijmt de Minister het voornemen om vanaf 2027 een strenger sanctiebeleid zonder waarschuwingen in te voeren met haar ambitie om het vakmanschap van de boer te waarderen en de regeling minder bureaucratisch te maken?

Reactie op brief Cumela inzake het GLB (Kamerstuk 28 625, nr. 382)

De leden van de PVV-fractie steunen de oproep van brancheorganisatie Cumela voor betere mogelijkheden om innovaties gezamenlijk te benutten. Kan de Minister toelichten waarom de GLB-steun primair gericht blijft op individuele agrariërs, terwijl juist de loonwerksector een cruciale rol speelt bij de verspreiding van innovatieve technieken op het erf?

Stand van zaken Eco-regeling (Kamerstuk 28 625, nr. 383)

De leden van de PVV-fractie uiten hun grote ongenoegen over de werking van het AMS en het gebruik van algoritmes die leiden tot massale afwijzingen. Het feit dat er 1.345 dossiers van de activiteit «Groenbedekking» alsnog handmatig moeten worden beoordeeld na de motie-Koorevaar c.s. (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1789), bewijst volgens deze leden dat de techniek niet feilloos is. Zij vragen waarom de bewijslast volledig bij de boer wordt gelegd via ingewikkelde bezwaarprocedures als het algoritme (bijvoorbeeld bij doodgevroren gewas) faalt.

De leden van de PVV-fractie vragen ook een reactie op het voornemen om vanaf 2027 een strenger sanctiebeleid in te voeren zonder waarschuwingen vooraf. Hoe rijmt de Minister dit met haar zijn ambitie om de regeling voorspelbaarder te maken en het vakmanschap van de boer te waarderen? Kan de Minister garanderen dat de voorgenomen afschaffing

van de medaille-systematiek (brons, zilver, goud) in 2027 niet zal leiden tot een verdere bureaucratisering of een feitelijke verlaging van de totale uitbetalingen aan boeren?

Overige

De leden van de PVV-fractie verwachten van het kabinet dat zij in Brussel niet langer als het braafste sulletje van de klas acteert, maar de belangen van de Nederlandse voedselzekerheid en onze boerenstand met kracht verdedigt tegen de oprukkende regelzucht van de EC.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de agenda voor het schriftelijk overleg EU-LVVN en hebben hierbij nog enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie willen de Minister vragen naar zijn inschatting van de onderhandelingen van het GLB. Welke risico's ziet de Minister voor tijdige invoering van het nieuwe GLB per 1 januari 2028, mede in het licht van de moeizaam verlopende MFK-onderhandelingen en de ervaringen met de uitgestelde invoering van het huidige GLB?

De leden van de CDA-fractie merken op dat Nederland een uniek platteland heeft met eigen sociaaleconomische uitdagingen. Hoe zet de Minister zich in de onderhandelingen in Europa specifiek in voor plattelandsgemeenschappen wat recht doet aan de kenmerken van het Nederlandse platteland?

De leden van de CDA-fractie hebben geconstateerd dat in het huidige GLB en door Eurocommissaris voor Landbouw Christophe Hansen wordt ingezet op het stimuleren en versterken van de positie van vrouwen in de landbouw en op het platteland. Hoe zet de Minister daar in Nederland op in? Hoe gaat de Minister zich daarvoor inzetten in de onderhandelingen richting het nieuwe GLB?

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de reactie van de Minister op de brief van Cumela over het verbreden van het GLB naar loonwerkers en ketenpartners. Is de Minister bereid zich in de onderhandelingen over het MFK 2028–2034 in te zetten voor GLB-toegang voor loonwerkers en ketenpartners zodat ook deze partijen hun bijdrage kunnen leveren aan innovatie en verduurzaming?

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de reactie van de Minister over de herbeoordeling van eco-regelingen naar aanleiding van de motie-Koorevaar (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1789). Deze leden vragen zich af wat de reden was dat 2 procent van de afgekeurde eco-regelingen na menselijke beoordeling alsnog is toegekend. Ook vragen zij hoe groot de groep ondernemers was die hun goud- of zilverstatus verloren doordat één eco-activiteit werd afgekeurd. Is de Minister bereid dit systeem te herzien als blijkt dat de financiële consequenties van afkeuringen door het medaillesysteem niet in verhouding staan met de afkeuring van een enkele activiteit? Ook zijn zij benieuwd hoe de Minister de daling van 6 procent in het aantal ondernemers dat zich aanmeldt voor eco-regelingen duidt en wat hij gaat doen om de eco-regelingen weer populairder te maken.

Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie

De leden van de JA21-fractie hebben kennisgenomen van de agenda voor het schriftelijk overleg EU-LVVN.

De leden van de JA21-fractie hebben kennisgenomen van de brief over het GLB in 2026. Voor veel agrariërs zijn GLB-gelden van groot belang voor inkomen, bedrijfszekerheid en voedselproductie. De Minister schrijft dat agrariërs in 2026 bij vergelijkbare deelname kunnen rekenen op 171 euro basispremie per hectare en eco-premies van 60, 100 en 200 euro. Tegelijk sluit de Minister lagere tarieven niet uit bij hogere inschrijving. Deze leden vragen de Minister daarom of kan worden gegarandeerd dat de GLB-gelden in 2026 en 2027 op niveau blijven. Zo nee, welke risico's ziet de Minister concreet voor verlaging van de basispremie of eco-premies? Ook vragen zij hoe de Minister voorkomt dat agrariërs relatief laat duidelijkheid krijgen over de uiteindelijke tarieven. Kan de Minister toezeggen dat agrariërs tijdig zekerheid krijgen over budget, voorwaarden en vergoedingen? Tot slot vragen zij hoe de Minister zich in Brussel inzet voor een sterk GLB na 2027.

De leden van de JA21-fractie lezen dat het kabinet in Europees verband wil blijven werken aan acceptatie van vaccinatie tegen hoogpathogene vogelgriep. Deze leden steunen inzet op preventie.

De leden van de JA21-fractie vragen de Staatssecretaris hoe binnen de EU-draagvlak wordt gecreëerd voor vaccinatie tegen vogelgriep. Welke lidstaten steunen deze lijn inmiddels en waar bestaan nog bezwaren? Ook vragen deze leden hoe de Staatssecretaris ervoor zorgt dat er voldoende zicht blijft op handel met belangrijke afzetlanden binnen en buiten de EU. Worden hierover concrete afspraken gemaakt voordat vaccinatie breder wordt toegepast?

De leden van de JA21-fractie vragen verder op welke schaal kuikens of legkippen op dit moment worden gevaccineerd en hoe de Staatssecretaris de verdere opschaling voor zich ziet. Wanneer ontvangt de Kamer het aangekondigde plan voor bredere toepassing van vaccinatie tegen vogelgriep?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van de agenda voor het schriftelijk overleg EU-LVVN en hebben hier nog enkele vragen over.

Gemeenschappelijk landbouwbeleid

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van de EU-inzet van de Minister omtrent het GLB. Eerder gaf de Minister aan dat publieke gelden wat hem betreft moeten worden ingezet «waar ze het meeste verschil kunnen maken», waarbij hij denkt aan natuur en milieu (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1794). Tegelijkertijd zien deze leden dat het GLB vooral wordt gebruikt om het huidige landbouwsysteem in stand te houden en zijn de aanzetten tot vergroening in hoge mate symbolisch zijn gebleken. Erkent de Minister dat het huidige GLB-instrumentarium tekortschiet wat betreft doelmatigheid? Kan de Minister aangeven hoe hij zich ervoor gaat inzetten dat de GLB-gelden zullen worden gebruikt voor de transitie naar een toekomstbestendige landbouw, in plaats van het in stand houden van het huidige systeem?

De leden van de PvdD-fractie vragen de Minister of hij zich inzet voor het afschaffen van de hectarebetalingen, aangezien dit geld voor een groot deel bij de grootste landbouwbedrijven en landeigenaren terecht komt.

De leden van de PvdD-fractie vragen de Staatssecretaris of hij binnen het nieuwe GLB ruimte ziet voor het gebruik van middelen voor de transitie naar een dierwaardige veehouderij? Zo ja, op welke manier? Zo nee,

waarom niet? Is hij bereid om dierwaardigheid expliciet mee te nemen in het nationale GLB-programma?

De leden van de PvdD-fractie vragen waarom de transitie naar biologische, gifvrije landbouw niet is opgenomen in de LVVN-inzet van dit kabinet in de EU. Onderschrijft de Staatssecretaris het belang van de transitie naar landbouw zonder schadelijke bestrijdingsmiddelen, zowel op nationaal als op Europees niveau? Ziet de Staatssecretaris ruimte om meer GLB-middelen in te zetten voor de transitie naar biologische landbouw? Ziet de Minister ruimte om, in het kader van de eiwitstrategie, meer GLB-middelen in te zetten voor het telen van gewassen zoals bonen en erwten, en andere duurzame teelten, zoals vlas en hennep?

Herziening Europese dierenwelzijnsregelgeving

De leden van de PvdD-fractie constateren dat de EC een niet-wetgevende veeteeltstrategie heeft aangekondigd, met daarin aspecten die raken aan dierenwelzijn. Wat verwacht de Staatssecretaris van de veeteeltstrategie? Hoe verhoudt deze strategie zich met de aangekondigde herzieningen van de Europese dierenwelzijnsverordeningen, die al jarenlang worden aangekondigd maar nog altijd niet zijn gepubliceerd?

De leden van de PvdD-fractie roepen de Minister op om opnieuw en zeer krachtig te pleiten voor een snelle publicatie van alle beloofde voorstellen.

Visserij

De leden van de PvdD-fractie lezen dat de Staatssecretaris een herziening van het GVB van belang vindt. Deze leden roepen met klem op om te waarborgen dat er niet opnieuw een omnibus komt die leidt tot verslechtering van de bescherming van de natuur, in dit geval onze zeeën en oceanen. Zij ontvangen graag een reactie op dit punt. Zij wijzen er tevens op dat de wetenschappelijke consensus laat zien dat vissen pijn kunnen lijden. Desondanks is er geen wettelijke bescherming om het lijden van vissen tegen te gaan. Kan de Staatssecretaris aangeven voor welke vissenwelzijnsmaatregelen hij zich zal inzetten op Europees niveau en bij een eventuele herziening van het GVB?

Bont

De leden van de PvdD-fractie constateren dat de EC naar verwachting op korte termijn zal aangeven hoe zij de toekomst van de bontindustrie in de EU voor zich ziet en dat de signalen erop wijzen dat de EC afkoerst op aanscherping van welzijnsstandaarden in de bontfokkerijen in plaats van een productie- en importverbod. Deze leden wijzen erop dat ruim 1,5 miljoen Europeanen het burgerinitiatief «Fur Free Europe» hebben ondertekend, dat uitdrukkelijk oproept tot een EU-breed verbod. Vindt het kabinet dat met aanscherpingen van welzijnsstandaarden recht wordt gedaan aan het burgerinitiatief Bontvrij Europe, dat door ruim 1,5 miljoen Europeanen is ondertekend? Is het kabinet voornemens om uit te spraken dat zo'n aanpak onvoldoende is? Blijft Nederland zich hardmaken voor een EU-breed fok- en importverbod? Zo ja, hoe? De meeste lidstaten, waaronder Nederland, hebben bontfokkerij al uitgefaseerd, of zijn bontfokkerijen aan het uitfaseren. Hoe beoordeelt het kabinet de kans dat de EC een meerderheid vindt voor een voorstel om (slechts) welzijnsstandaarden te verhogen, ook met oog op een gelijk speelveld en de onwenselijkheid dat nertsenhouders zich verplaatsen van lidstaten met een verbod naar lidstaten zonder een verbod? Hoe zwaar hechten andere lidstaten die al een nationaal verbod hebben ingesteld aan een Europees verbod? Is er

een meerderheid te vinden in de Europese Raad voor een fok- en importverbod?

De leden van de PvdD-fractie vragen welke concrete stappen het kabinet zal ondernemen als de EC afziet van een fok- en importverbod voor bont. Tevens vragen deze leden naar de stand van zaken omtrent de aangenomen motie-Van Esch (Kamerstuk 36 254, nr. 16) waarmee de regering wordt verzocht om met een plan te komen om producten waarin bont, dons van levend geplukte dieren, angorawol of kangoeroeleer is verwerkt, uit de Nederlandse winkels te weren. Zij wijzen erop dat uit onderzoek is gebleken dat deze productie gepaard gaat met structurele dierenwelzijnsrisico's en certificeringssystemen onvoldoende effectief zijn (Kamerstuk 2025D48257). De toenmalige Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) stelde dat dit «aanknopingspunten» bevat voor onder meer regulering van verkoop en import van materialen met ernstige dierenwelzijnsproblemen (Kamerstuk 32 852, nr. 394). Deze leden verzoeken de Staatssecretaris om, in samenwerking met de bewindspersoon van I&W, alsnog uitvoering te geven aan de aangenomen motie en met een plan te komen om deze producten die leiden tot vreselijk dierenleed uit de Nederlandse winkels te weren.

Huis- en hobbydierenlijst

De leden van de PvdD-fractie constateren dat het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) op 28 mei jongstleden de uitspraak heeft gedaan in de procedure rondom de Nederlandse huis- en hobbydierenlijst voor zoogdieren (ECLI:NL:CBB:2026: nrs. 210 t/m 213). Het CBb heeft daarbij bevestigd dat de gehanteerde wetenschappelijke beoordelingsmethode gebruikt kan worden voor het bepalen van welke diersoorten geschikt zijn om als huisdier te houden. Het stemt deze leden positief dat er eindelijk, na jarenlang onderzoek, een wetenschappelijke, objectieve methodiek is die juridisch houdbaar is.

De leden van de PvdD-fractie zijn van mening dat nu er een juridisch houdbare methodiek is, er, conform de wens van de Kamer, zo spoedig mogelijk werk moet worden gemaakt van een nationale positieflijst voor de andere diercategorieën, waaronder reptielen, vogels en vissen. Daarnaast wijzen de leden erop dat de handel in exotische dieren bij uitstek een grensoverschrijdend karakter heeft en dat het belangrijk is om niet alleen een sterke nationale positieflijst in te voeren, maar ook een EU-brede positieflijst.

De leden van de PvdD-fractie vragen de Staatssecretaris hoe hij de recente uitspraak van het CBb betrekt bij zijn inzet in de Raad en in bilaterale gesprekken met Ministers van andere lidstaten. Is de Staatssecretaris bereid de positieve ervaringen met de Nederlandse positieflijst actief onder de aandacht te brengen in Europa? Zo nee, waarom niet?
De leden van de PvdD-fractie vragen de Staatssecretaris voorts of hij bereid is zich in Europees verband concreet in te zetten voor de totstandkoming van een EU-brede positieflijst voor huis- en hobbydieren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CU-fractie

De leden van de CU-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de onderliggende stukken en hebben diverse vragen.

De leden van de CU-fractie zijn benieuwd naar de inzet van de Minister in de EU op het gebied van agrarisch natuur en landschapsbeheer. Deze leden hebben grote waardering voor het ANLb en andere regelingen om boeren een eerlijke vergoeding te geven voor natuur en landschaps-

beheer. Zij hebben vragen over de prikkels die uitgaan van de huidige vormgeving van de GLB-voorstellen binnen het MFK. Inkomenssteun kan volledig uit het Europese GLB-budget worden gefinancierd, terwijl voor maatregelen onder artikel 10, waaronder het ANLb en de eco-regeling komen te vallen, verplichte nationale cofinanciering van 30 procent geldt.

De leden van de CU-fractie zien dat hierdoor minder makkelijk geld vanuit het GLB beschikbaar komt voor ANLb en de eco-regeling. Daarnaast beloont inkomenssteun in de vorm van hectarepremies primair het bezit van grond en heeft het een opdrijvend effect op grondprijzen. Kan de Minister reflecteren op dit verschil en de gevolgen daarvan voor de inzet op natuur- en milieudoelen? Is de Minister bereid in EU-verband te pleiten voor het afschaffen of verlagen van de verplichte nationale cofinanciering voor artikel 10-maatregelen? Welke andere mogelijkheden ziet hij om in EU-verband te pleiten voor een eerlijke vergoeding voor agrarisch natuurbeheer?

De leden van de CU-fractie hebben ook vragen over de voorgestelde herschikking binnen het GLB, waarbij wordt voorgesteld om de pijlers te laten vervallen en waardoor de eco-regeling en ANLb uit dezelfde pot worden gefinancierd (artikel 10 van de GLB-verordening). Klopt het dat hiermee de middelen voor agrarisch natuurbeheer relatief kleiner worden? Acht de Minister dit wenselijk? Is de Minister bereid te pleiten voor het vergroten van de ruimte binnen het herziene GLB voor beloning van ecosysteemdiensten middels agrarisch natuurbeheer door de bandbreedte voor inkomenssteun stapsgewijs te verlagen, in lijn met de aangenomen motie-Bromet/Podt (Kamerstuk 21 501-32 nr. 1780)? Is de Minister bereid zich in EU-verband in te zetten voor een gerichte oormerking van middelen binnen artikel 10 van de GLB-verordening?

De leden van de CU-fractie zijn ook benieuwd naar de inzet van de Minister rondom de uitvoering van de stress test voor de Vogel- en Habitatrichtlijn door de EC. Hoe beoordeelt de Minister de aangekondigde stress test van de Vogel- en Habitatrichtlijn? Is de Minister voornemens om de Nederlandse knelpunten voor vergunningsverlening die zijn ontstaan door opstapelende jurisprudentie volgend uit de habitatrichtlijn onder de aandacht te brengen? Is de Minister bereid om in dit kader voorstellen te doen die de vergunningverlening van projecten die bijdragen aan emissiereductie vergemakkelijken, meer duidelijkheid geven over de beoordeling van significante effecten en meer rechtszekerheid bieden voor maatregelen die op gebieds- of systeemniveau leiden tot een vermindering van stikstofemissies?

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraad. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen.

De leden van de BBB-fractie constateren dat veel knelpunten voor Nederlandse boeren, tuinders en vissers hun oorsprong vinden in Europese wet- en regelgeving. Denk daarbij aan regels rond mest, natuur, gewasbescherming, diergezondheid, waterkwaliteit, visserij en de steeds verdergaande stapeling van verplichtingen. Kan de Minister aangeven op welke Europese dossiers hij op dit moment actief inzet op wijziging, vereenvoudiging of herziening van bestaande Europese wetgeving? Kan de Minister specifiek ingaan op de inzet van de Minister en de taskforce ten aanzien van het aanpassen van Europese wet- en regelgeving? Wordt dit spoor nog actief bewandeld, zoals de Ministeriële Commissie voor Economie en Natuurherstel (MCEN) dit deed en zo ja, op welke concrete

punten? Zo nee, waarom niet? Kan de Minister aangeven welke concrete voorstellen Nederland in Brussel heeft gedaan of voorbereidt om Europese regelgeving beter uitvoerbaar, betaalbaar en haalbaar te maken voor boeren, tuinders en vissers? Kan de Minister aangeven hoe de taskforce prioriteiten stelt? Wordt daarbij vooral gekeken naar juridische haalbaarheid, naar economische schade voor boeren en vissers, naar uitvoerbaarheid voor medeoverheden, of naar de snelheid waarmee verlichting kan worden bereikt? Kan de Minister aangeven met welke lidstaten Nederland optrekt om Europese landbouw- en natuurregelgeving te vereenvoudigen? Zijn er vaste coalities van gelijkgezinde lidstaten, en zo ja, op welke dossiers? Kan de Minister aangeven hoe hij de positie van jonge boeren en bedrijfsopvolgers meeneemt in de Nederlandse inzet in Brussel? Wordt bij Europese voorstellen standaard gekeken of deze de instroom van jonge boeren bevorderen of juist verder bemoeilijken? Kan de Minister aangeven hoe vaak hij met de EC spreekt over de gevolgen van Europese regelgeving voor Nederlandse boeren, tuinders en vissers? Welke knelpunten heeft hij daarbij het meest nadrukkelijk ingebracht?

Visserij

De leden van de BBB-fractie vragen hoe de Minister de strategische waarde van de Nederlandse visserijsector beoordeelt voor de voedselzekerheid van Nederland en Europa, gelet op de geopolitieke ontwikkelingen en het belang van Europese voedselautonomie.

De leden van de BBB-fractie vragen of de Minister deelt dat voedsel uit zee een belangrijke bijdrage kan leveren aan een robuust, duurzaam en betaalbaar Europees voedselsysteem en hoe dit wordt ingebracht in de Europese discussies.

De leden van de BBB-fractie vragen wat de stand van zaken is van de uitvoering van de aangenomen motie-Van der Plas/Den Hollander (Kamerstuk 21 501-32 nr. 1738).

De leden van de BBB-fractie vragen of er inmiddels met andere lidstaten is gesproken over gezamenlijk onderzoek naar innovatieve visserijtechnieken, waaronder pulsvisserij en welke concrete resultaten deze gesprekken hebben opgeleverd.

De leden van de BBB-fractie vragen welke regelingen en instrumenten voor verduurzaming en innovatie van de visserijsector worden meegenomen in de onderhandelingen over het MFK.

De leden van de BBB-fractie vragen hoe de Staatssecretaris de Europese regelgeving voor habitattype H1110 interpreteert.

De leden van de BBB-fractie vragen of de Staatssecretaris eerst met zijn Duitse en Deense collega's in gesprek wil gaan over de jacht op de zwarte zee-eend voordat mogelijke gebiedssluitingen worden overwogen vanwege de staat van deze populatie.

De leden van de BBB-fractie vragen welk deel van de gebiedssluitingen voortvloeit uit Europese verplichtingen en welk deel het gevolg is van nationale beleidskeuzes.

De leden van de BBB-fractie vragen ervoor te zorgen dat extra uitvoeringskosten als gevolg van de implementatie van een nieuw GVB niet worden afgewenteld op vissers.

De leden van de BBB-fractie vragen of de Nederlandse visie op voedsel uit zee wordt ingebracht bij de ontwikkeling van de Europese visie op visserij en aquacultuur.

De leden van de BBB-fractie vragen welke concrete maatregelen de Staatssecretaris wil invoeren om de visserijsector te versterken.

De leden van de BBB-fractie vragen wat de Staatssecretaris precies verwacht van de aangekondigde Europese visie op visserij en aquacultuur, welke mogelijkheden deze biedt voor de pulsvisserij en welke inzet Nederland hiervoor pleegt.

Vragen en opmerkingen van het lid Keijzer

Het lid Keijzer heeft kennisgenomen van de brief over de inzet van het kabinet op landbouw-, visserij-, voedselzekerheids- en natuurbeleid in de Europese Unie. Dit lid heeft hierover de volgende vragen aan de Minister.

Het lid Keijzer constateert dat het kabinet inzet op een toekomstbestendige landbouwsector, versterking van het verdienvermogen van boeren, vermindering van regeldruk en ruimte voor innovatie. Tegelijkertijd staat Nederland nog altijd op slot door de stikstofproblematiek, met grote gevolgen voor boeren, woningbouw, infrastructuur en economische ontwikkeling. Welke concrete ruimte wil het kabinet in Brussel verkrijgen om Nederland van het stikstofslot af te krijgen? Op welke Europese regelgeving, interpretaties of Europese verplichtingen richt deze inzet zich specifiek? Welk concreet resultaat wil het kabinet voor het einde van deze kabinetsperiode hebben bereikt ten aanzien van vergunningverlening voor landbouw, woningbouw en infrastructuur? Is het kabinet van mening dat de huidige Europese kaders voldoende ruimte bieden om Nederland structureel van het stikstofslot af te krijgen? Zo ja, waarop baseert het kabinet deze verwachting? Indien de huidige Europese kaders daarvoor onvoldoende ruimte bieden, is het kabinet dan bereid zich in te zetten voor aanpassing van Europese regelgeving, richtsnoeren of interpretaties? Zo nee, waarom niet?

Het lid Keijzer leest dat het kabinet de EC proactief zal informeren over de Nederlandse aanpak van stikstof en natuurherstel. Welke concrete boodschap brengt het kabinet daarbij over aan de EC? Is het doel van het kabinet uitsluitend om binnen de bestaande Europese kaders te opereren, of zet het kabinet ook actief in op verruiming van de ruimte voor vergunningverlening en economische ontwikkeling? Welke lidstaten trekken met Nederland op in deze discussie? Welke coalitie probeert Nederland in Brussel te vormen om meer ruimte te creëren voor nationale oplossingen?
Voorts constateert het lid Keijzer dat het kabinet inzet op de verdere ontwikkeling en toepassing van Renure en andere circulaire meststoffen. Welke concrete resultaten wil het kabinet de komende twee jaar bereiken ten aanzien van de toelating en toepassing van Renure? Welke belemmeringen in Europese regelgeving staan momenteel verdere toepassing van Renure in de weg? Welke stappen gaat de Minister zetten om deze belemmeringen weg te nemen? Wanneer verwacht de Minister dat Nederlandse boeren daadwerkelijk de voordelen van verruimde Renuretoepassingen zullen merken? Welk effect verwacht de Minister hiervan op de mestmarkt, de afhankelijkheid van kunstmest en het verdienvermogen van boeren?

Het lid Keijzer merkt daarnaast op dat het kabinet veelvuldig spreekt over het belang van een gelijk speelveld binnen Europa. Is de Minister van mening dat Nederlandse boeren momenteel onder gelijkwaardige

voorwaarden concurreren met boeren in andere lidstaten? Zo ja, waaruit blijkt dat? Zo nee, op welke terreinen ondervinden Nederlandse boeren volgens de Minister een concurrentienadeel? Welke concrete inzet kiest het kabinet om deze verschillen te verkleinen? Kan de Minister toezeggen dat zij zich zal verzetten tegen nieuwe Europese verplichtingen die leiden tot extra lasten voor Nederlandse boeren zonder dat sprake is van een aantoonbaar gelijk speelveld binnen de EU?

Het lid Keijzer constateert voorts dat het kabinet inzet op natuurherstel en implementatie van Europese natuur- en milieuwetgeving. Hoe voorkomt het kabinet dat de implementatie van de Natuurherstelverordening en andere Europese natuurwetgeving leidt tot aanvullende beperkingen voor boeren, tuinders en vissers? Kan de Minister uitsluiten dat bij de implementatie van Europese natuurwetgeving nationale koppen worden toegevoegd die verder gaan dan Europese verplichtingen? Welke ruimte ziet de Minister binnen de Europese regelgeving om natuurdoelen, voedselproductie en economische ontwikkeling beter met elkaar in balans te brengen? Is het verkrijgen van meer nationale beleidsruimte voor lidstaten onderdeel van de Nederlandse inzet in de onderhandelingen over het volgende MFK en het toekomstige GLB? Welke concrete bevoegdheden of beleidsruimte wil het kabinet terugleggen bij de lidstaten? Acht de Minister meer nationale beleidsvrijheid noodzakelijk om Nederland van het stikstofslot af te krijgen en de concurrentiepositie van Nederlandse boeren te versterken?

Het lid Keijzer merkt tot slot op dat voedselzekerheid, strategische autonomie en geopolitieke weerbaarheid steeds belangrijker worden binnen Europa. Dit lid is van mening dat een sterke landbouwsector een essentiële voorwaarde vormt voor de voedselzekerheid van Nederland en Europa. Deelt de Minister de opvatting dat voedselzekerheid een strategisch publiek belang is dat zwaarder moet meewegen binnen Europese besluitvorming? Deelt de Minister de opvatting dat een sterk en zelfstandig GLB met een eigen en toereikend budget noodzakelijk is om de voedselzekerheid van Europa te waarborgen? Is de Minister bereid zich expliciet uit te spreken tegen voorstellen waarbij GLB-middelen opgaan in bredere fondsen of afhankelijk worden gemaakt van andere nationale beleidsdoelen? Welke inzet kiest Nederland in de onderhandelingen over het toekomstige GLB na 2027? Met welke lidstaten trekt Nederland op om te komen tot een sterk, zelfstandig en voldoende gefinancierd GLB?

II Antwoord/Reactie van de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

III Volledige agenda

LVVN-inzet in de EU

Kamerstuk 2026Z12308 – Brief Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, J. van Essen – d.d. 8 juni 2026

LVVN-inzet in de EU

Kamerstuk 21 501-32-1691 – Brief Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, F.M. Wiersma d.d. 19 december 2024

Reactie op het EU-voorzitterschap van Denemarken, de Nederlandse inzet tijdens dit voorzitterschap en reactie op de Grøn Trepart (het Deense Landbouwakkoord)

Kamerstuk 21 501-32-1707 – Brief Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, F.M. Wiersma d.d. 27 mei 2025

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in 2026

Kamerstuk 28 625-380 – Brief Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, F.M. Wiersma d.d. 6 februari 2026

Reactie op verzoek commissie over brief Cumela inzake het gemeenschappelijk landbouwbeleid

Kamerstuk 28 625-382 – Brief Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, J. van Essen d.d. 7 mei 2026

Stand van zaken Eco-regeling

Kamerstuk 28 625-383 – Brief Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, J. van Essen d.d. 12 mei 2026

Ecoregeling en gecombineerde opgave 2026

Kamerstuk 28 625-384 – Brief Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, J. van Essen – d.d. 5 juni 2026